

Aktife alınan binek araç giderlerinin hasılatattan indirilip indirilmeyeceği hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 68-714
Tarih	23.02.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü)

Sayı : B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 68-714

23/02/2012

Konu : Aktife alınan binek araç giderlerinin hasılatattan indirilip indirilmeyeceği

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, mali müşavirlik hizmetinden dolayı serbest meslek kazancı mükellefi olduğunuzu, 2004 yılında aldığınız binek otomobilinizi serbest meslek faaliyetinizde kullanmak istediğinizi bundan dolayı binek otomobili için amortisman ayrılıp ayrılamayacağı, alış faturasındaki ÖTV ve KDV'nin maliyet bedeline dahil edilip edilmeyeceği, aracınızı sattığınızda satış bedelinin tamamının mı kar veya zarar olacağı, zarar çıkması halinde serbest meslek kazancınızdan indirim olarak dikkate alınıp alınamayacağı, sigorta giderlerinin taksitler halinde ödenmesi halinde taksitlerin ödendiği tarihte mi yoksa poliçe tarihinde mi gider yazılacağı, eşinin sigortalı çalıştırılması halinde serbest meslek kazancının eşe ödenen ücretin gider olarak dikkate alınıp alınmayacağı ile mesleki sorumluluk sigorta ödemelerinin gider yazılıp yazılmayacağı hususlarında bilgi talep edildiği anlaşılmakta olup Başkanlığımız görüşleri

aşağıda açıklanmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun "Ücretin Tarifi" başlıklı 61 inci maddesinde; Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir." denilmiş olup aynı Kanunun "Serbest Meslek Kazancının Tarifi" başlıklı 65 inci maddesinde ise; " Her türlü serbest mesleki faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır..." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanunu'nun "Serbest Meslek Kazancının Tespiti" başlıklı 67 nci maddesinin birinci fıkrasında; "Serbest meslek kazancı bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve ayınlar ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerden bu faaliyet dolayısıyla yapılan giderler indirildikten sonra kalan farktır." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanun'un "Mesleki Giderler" başlıklı 68 inci maddesinde ise; "serbest meslek kazancının tespitinde aşağıda yazılı giderler hasılatından indirilir:

1. Mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen genel giderler (ikametgâhlarının bir kısmını iş yeri olarak kullananlar, ikametgâh için ödedikleri kiranın tamamı ile ısıtma ve aydınlatma gibi diğer giderlerin yarısını indirebilirler. İşyeri kendi mülkü olanlar kira yerine amortismanı, ikametgâhı kendi mülkü olup bunun bir kısmını iş yeri olarak kullananlar amortismanın yarısını gider yazabilirler.).

2. Hizmetli ve işçilerin iş yerinde veya iş yerinin müstemilatındaki iâşe ve ibate giderleri, tedavi ve ilaç giderleri, sigorta primleri ve emekli aidatı (bu primlerin ve aidatın geri alınmamak üzere Türkiye'de kain sigorta şirketlerine veya emekli ve yardım sandıklarına ödenmiş olması ve emekli ve yardım sandıklarının tüzel kişiliği haiz bulunmaları şartıyla) ile 27'nci maddede yazılı giyim giderleri.

...

4. Mesleki faaliyette kullanılan tesisat, demirbaş eşya ve envantere dahil taşıtlar için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar (amortismanı tâbi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde aynı Kanunun 328 inci maddesine göre hesaplanacak zararlar dahil).

5. Kiralanan veya envantere dahil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri.

...

8. Serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla emekli sandıklarına ödenen giriş ve emeklilik aidatları ile mesleki teşekküllere ödenen aidatlar.

9. Mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen meslek, ilan ve reklam vergileri ile iş yerleriyle ilgili aynı vergi, resim ve harçlar." gider olarak dikkate alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, mesleki mali sorumluluk sigortasının şahıs sigortası kapsamına girip girmediği yönünde Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'ndan bilgi istenmiş ve konu ile ilgili olarak alınan 17/12/2010 tarih ve 58352 sayılı yazıda, "...Bilindiği üzere, sigortacılık mevzuatında ayırım can ve mal sigortaları şeklinde yapılmıştır. Anılan sigorta da şahsı değil şahsın sorumluluğu nedeniyle mal varlığında meydana gelecek zararları sigortalayan bir mal sigortasıdır. Dolayısıyla, bu sigorta türünün anılan maddede yer alan "şahıs sigortası" kapsamında değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır." denilmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun "İspat Edici Kâğıtlar" başlıklı 227 nci maddesinde; "Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir." denilmiş, anılan Kanunun 234 üncü maddesinde ise; "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin; "Vergiden muaf esnafa; Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, anılan Kanunun 269 uncu maddesinde ise; "İktisadi işletmelere dahil bilumum gayrimenkuller maliyet bedelleri ile değerlendirilir.

Bu kanuna göre, aşağıdaki yazılı kıymetler gayrimenkuller gibi değerlendirilir;

3. Gemiler ve diğer taşıtlar;" hükmüne yer verilmiştir.

Söz konusu Kanun'un "Gayrimenkullerde Maliyet Bedeline Giren Giderler" başlıklı 270 inci maddesinde; "Gayrimenkullerde, maliyet bedeline, satın alma bedelinden başka, aşağıda yazılı giderler girer:

1. Makine ve tesisattan gümrük vergileri, nakliye ve montaj giderleri;

2. Mevcut bir binanın satın alınarak yıkılmasından ve arsasının tesviyesinden mütevellit giderler.

Noter, mahkeme, kıymet takdiri, komisyon ve tellaliye giderleri ile Emlak Alım ve Özel Tüketim Vergilerini maliyet bedelini ithal etmekte veya genel giderler arasında göstermekte mükellefler serbesttirler."hükümleri yer almaktadır.

Aynı Kanun'un 313 üncü maddesinde; "İşletmede bir yıldan fazla kullanılan ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz bulunan gayrimenkullerle 269'uncu madde gereğince gayrimenkul gibi değerlendirilen iktisadi kıymetlerin, alet, edevat, mefruşat, demirbaş ve sinema filmlerinin birinci kısımdaki esaslara göre tespit edilen değerinin bu Kanun hükümlerine göre yok edilmesi amortisman mevzuunu teşkil eder." denilmiş, anılan Kanun'un 320 nci maddesinde ise; "Amortisman süresi kıymetlerin aktife girdiği yıldan başlar. Bu sürenin yıl olarak hesaplanması için (1) rakamı mükellefçe uygulanan nispete bölünür. Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları binek otomobilleri hariç olmak üzere, işletmelere ait binek otomobillerinin aktife girdiği hesap dönemi için ay kesri tam ay sayılmak suretiyle kalan ay süresi kadar amortisman ayrılır. Amortisman ayrılmayan süreye isabet eden bakiye değer, itfa süresinin son yılında tamamen yok edilir.

Her yılın amortismanı ancak o yıla ait değerlemede nazara alınabilir.

Amortismanın herhangi bir yıl yapılmamasından veya ilk uygulanan nispetten düşük bir hadle yapılmasından dolayı amortisman süresi uzatılamaz." hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Kanun'un "Amortisman Tabi Malların Satılması" başlıklı 328 inci maddesinde ise; "Amortisman tabi iktisadi kıymetlerin satılması halinde alınan bedel ile bunların envanter defterinde kayıtlı değerleri arasındaki fark kar ve zarar hesabına geçirilir. İşletme hesabı esasında defter tutan mükelleflerle serbest meslek kazanç defteri tutan mükellefler bu farkı defterlerinde hasılat veya gider kaydederler.

Amortisman ayrılmış olanların değeri ayrılmış amortismanlar düşüldükten sonra kalan meblağdır.

Devir ve trampa satış hükmündedir.

Şu kadar ki, satılan iktisadi kıymetlerin yenilenmesi, işin mahiyetine göre zaruri bulunur veya bu hususta işletmeyi idare edenlerce karar verilmiş ve teşebbüse geçilmiş olursa bu takdirde, satıştan tahassül eden kar, yenileme giderlerini karşılamak üzere, pasifte geçici bir hesapta azami üç yıl süre ile tutulabilir. Her ne sebeple olursa olsun bu süre içinde kullanılmamış olan karlar üçüncü yılın vergi matrahına eklenir. Üç yıldan önce işin terki, devri veya işletmenin tasfiyesi halinde bu karlar o yılın matrahına eklenir.

Yukarıdaki esaslar dahilinde yeni değerlerin iktisabında kullanılan kar, yeni değerler üzerinden bu kanun hükümlerine göre ayrılacak amortismanlara mahsup edilir. Bu mahsup tamamlandıktan sonra itfa edilmemiş olarak kalan değerlerin amortismanına devam olunur." hükümlerine yer verilmiştir.

Yasanın Geçici 5 inci maddesinde ise; ticari, zirai veya mesleki kazançları dolayısıyla yeniden Gelir Vergisine girecek veya basit usulden gerçek usule geçecek olan mükellefler ile öteden beri faaliyete devam eden serbest meslek erbabının amortisman tabi iktisadi kıymetleri maliyet bedeli, maliyet bedeli

bilinmiyorsa bizzat kendilerince alış tarihindeki rayice göre tahmin olunacak bedeli ile değ erleneceği, ancak, bu kıymetlerin alış tarihleri ile m  kellefiyete giriş veya gerçek usule geçiş tarihi arasındaki yıllara ait amortismanlar tutarının bu değ erden d  ş lererek bakiyesinin amortismanına devam olunacağı ifade edilmiştir.

Öte yandan, amortisman uygulamasına ilişkin usul ve esaslar 333, 339, 365, ve 389 sıra no.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğ'lerinde belirlenmiştir.

Katma Değer Vergisi Kanununun 1/1 inci maddesine göre Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler KDV ye tabidir.

Anılan Kanunun 30/b maddesinde ise faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere işletmelere ait binek otomobillerinin alış vesikalarında gösterilen katma değer vergisinin indirim konusu yapılamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, 23 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin "1.Binek Otomobillerinin Katma Değer Vergisi" başlıklı bölümünde, indirim konusu yapılamayan bu verginin Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları çerçevesinde işin mahiyetine göre gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınabileceği açıklanmıştır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre;

1. Söz konusu aracın envantere dahil edilmesi mümkün olup, bu aracın envanter defterine kayıt edilebilmesi için gider pusulası düzenlenmesi gerekmektedir.

2. 2004 yılında iktisap edilen aracın 333 sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'ne ekli listenin "6.1. Otomobiller ve taksiler (Jipler ve arazi taşıtları dahil)" bölümünde değerlendirilerek, faydalı ömrünün 5 yıl, amortisman oranının ise %20 olarak dikkate alınması gerekmektedir. Buna göre amortisman süresinin başlangıcı aracın iktisap edildiği tarih olup, araca ait amortisman ayırma süresi dolmuş olduğundan, amortisman ayrılabilmesi mümkün bulunmamaktadır.

3. Söz konusu araç için ödenen  TV ve KDV'nin maliyet bedeline eklenmesi veya gider olarak dikkate alınması ihtiyari olup aracın maliyet bedeli üzerinden envantere d hil edilmesi gerekmektedir. Ancak, aracın maliyet bedelinin tespit edilememesi veya bilinmemesi halinde, aracın alış tarihindeki rayice göre tahmin olunacak bedel ile envantere d hil edilmesi mümkündür.

4. Mesleki faaliyette kullanılmak üzere alınan ve envantere dahil olan taşıtların satılması durumunda envantere kayıtlı değer ile satış bedeli arasındaki tutarın, amortisman ayrılmış ise maliyet bedelinden ayrılan amortismanlar indirildikten sonraki kalan tutar ile satış bedeli arasındaki tutarın kar veya zarar olarak tamamının serbest meslek kazancının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir.

5. Envantere dahil edilen araca ilişkin olarak ödenen taşıt sigorta ve kasko sigorta giderleri ödendiği dönemin gideri olarak dikkate alınması gerekir.

6. İşyerinde eşin ücretli olarak fiilen çalışması halinde ise eşe ödenen ücretin ücret bordrosunda gösterilerek vergilendirilmesi kaydıyla kazancınızın tespitinde gider olarak dikkate alınması mümkün bulunmaktadır.

7. Mesleki sorumluluk sigortası türünün "şahıs sigortası" kapsamında değerlendirilmesi mümkün bulunmadığından ve mali müşavirlik hizmeti için yaptırılması hususunda kanuni zorunluluk bulunmaması nedeniyle serbest meslek kazancının tespitinde gider olarak yazılması veya vergi matrahının tespitinde beyanname üzerinden indirim konusu yapmanız mümkün bulunmamaktadır.

8. Almış olduğunuz binek otomobil için yüklenilen KDV'nin indirilmesi mümkün bulunmamaktadır. Ancak, söz konusu KDV gelir vergisinin tespiti bakımından doğrudan gider yazılabileceği gibi, otomobil maliyetinin bir unsuru olarak da dikkate alınabilecektir. Ayrıca, bahse konu mükellefin serbest meslek faaliyetinde kullanmak üzere aldığı binek otomobili satması halinde bu işleme KDV oranlarının tespitine ilişkin 2007/13033 sayılı Kararname uyarınca % 1 oranında KDV uygulayacaktır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

EKLER :

- 1- özelge talep formu
- 2- İVDB görüşü (özelge talep formu devamı)
- 3- KDV'nin görüşü
- 4- KDV'den görüş sorma
- 5- özelge taslağı
- 6- Vergi Usul'ün görüşü
- 7- Vergi Usul'den görüş sorma
- 8- Vergi Usul örnek özelge

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için

gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026